

## Quick Scan: Social Return is populair in Brabant

Social Return staat volop in de belangstelling als instrument om doelgroepen met afstand tot de arbeidsmarkt werkplekken te bieden. Steeds meer gemeenten gaan over tot Social Return. Volgens een recent onderzoek van de FNV (Landelijke Monitor Werk, Inkomen en Zorg 2009, het sociaal beleid van 200 gemeenten) betreft ongeveer 60% van de gemeenten sociale criteria bij haar aanbestedingen. De rijksoverheid overweegt Social Return in te voeren bij haar aanbestedingen. In hoeverre hanteren Brabantse gemeenten Social Return? Een quick scan laat zien dat de meeste (grotere) gemeenten in Brabant Social Return toepassen om meer werkplekken te creëren voor werklozen en leerlingen.

PSW heeft voor de site [www.arbeidsmarktbrabant.nl](http://www.arbeidsmarktbrabant.nl) een quick scan uitgevoerd naar Social Return bij Brabantse gemeenten. Social Return (soms ook bekend onder andere namen, zoals Sociaal Bestek, Contract Compliance, 5% regeling) is een instrument voor overheden om sociale doelstellingen te realiseren bij aanbestedingen, met name het creëren van (extra) werkplekken voor langdurig werklozen, SW-geïndiceerden en leerlingen. Er zijn 15 gemeenten benaderd, waarvan er 13 hebben meegewerkt aan de quick scan. Tien hiervan zijn op dit moment bezig met Social Return, twee gemeenten gaan dat op korte termijn doen en slechts één gemeente is hier niet mee bezig (maar in een ver verleden wel). Voor de meeste gemeenten is Social Return echter een relatief nieuw instrument, want slechts drie van de tien onderzochte gemeenten zijn al meer dan twee jaar bezig met Social Return.

Alle gemeenten zetten zich in om werkplekken en/of leerling-werkplekken en stages te realiseren. De doelgroepen bestaan uit uitkeringsgerechtigden, SW-geïndiceerden, nuggers, werklozen, ouderen, leerlingen, jongeren, of een combinatie daarvan. Vrijwel alle gemeenten eisen bij aanbestedingen aan opdrachtnemers om een deel van de aanneemsom te benutten voor het realiseren van werkplekken voor bepaalde doelgroepen. Hoeveel procent de opdrachtnemer gevraagd wordt voor werkplekken in te zetten kan variëren van 5% van de aanneemsom tot 7 of 10 % van loonsom (dit laatste geldt bij arbeidsextensieve opdrachten). Gemeenten zijn in de toepassing wel gevoelig voor onderbouwde argumenten van opdrachtnemers als zij niet (volledig) kunnen voldoen aan de gestelde eisen.

Social Return wordt meestal niet toegepast op *alle* gemeentelijke aanbestedingen. Voor gemeenten is namelijk van belang dat de Social Return aanbestedingen geschikt zijn om werkplekken te realiseren voor laaggeschoolden. Gemeenten passen Social Return vaak toe bij aanbestedingen van WMO en zorg, werken in de infra, onderhoud en nieuwbouw, beveiliging, groen, re-integratiediensten, schoonmaakwerk, catering, uitzendwerk. Daarnaast past één gemeente Social Return toe bij budgetsubsidies.

Gemeenten met Social Return werken hiervoor soms samen met re-integratiebedrijven, Sociale werkvoorzieningorganisaties en ROC's. De verantwoordelijkheid voor het realiseren van werkplekken ligt bij de opdrachtnemers, maar gemeenten zien voor zichzelf wel een inspanningsverplichting om opdrachtnemers te ondersteunen bij het vinden van een geschikte kandidaten voor de werkplekken. Voor de meeste gemeenten was de crisis geen aanleiding om met Social Return te beginnen of ander Social Return beleid te voeren. Een enkele gemeente beoogt wegens de crisis wel meer Social Return werkplekken voor jongeren te realiseren.

De meeste gemeenten kunnen (nog) geen resultaten noemen die dankzij Social Return zijn behaald. Vijf gemeenten die wel resultaten overleggen hebben 10, 12, 17 of tientallen mensen aan het werk geholpen, vaak voor meer dan een jaar. Eén gemeente geeft echter aan dat Social Return geen enkel resultaat heeft opgeleverd, omdat het klantenaanbod niet aansloot bij de werkplekken.

Het meest genoemde knelpunt met de uitvoering van Social Return is de aanlevering en matching van kandidaten op de werkplekken. Andere knelpunten die zijn genoemd: hoe Social Return te effectueren?; het spanningsveld tussen sociale doelstellingen en ander doelstellingen uit de aanbestedingen; crisis: hoe Social Return toe te passen bij opdrachtnemers die net mensen hebben ontslagen; intern draagvlak. Vrijwel alle gemeenten hebben behoefte aan meer uitwisseling van ervaringen over Social Return. PSW organiseert tweemaal per jaar een landelijke kenniskring Social Return. Op 8 maart is de volgende bijeenkomst bij de gemeente Bergen op Zoom.

Meer informatie: Rombout Jas, senior adviseur, PSW ([www.psw.nl](http://www.psw.nl)), [r.jas@psw.nl](mailto:r.jas@psw.nl) of 073-6124325.

